

# Пад іменем Скарыны

## Як часопісы Выдавецкага дома «Звязда» адзначаюць 500-годдзе беларускага кнігадрукавання

### «ПОЛЫМЯ»



500-годдзе беларускага кнігадрукавання, безумоўна, паспрыяла надзвычайнай цікавасці да асобы Францыска Скарыны, перасэнсаванню яго творчасці і яе ўплыву на нашу сучаснасць. У 2017-м «Полымя» двойчы звярталася непасрэдна да тэкстаў першадрукара. Юбілейны год адкрылі перастварэнні паэта і перакладчыка Алеся Разанава, фрагменты на той момант будучай кнігі «Францыск Скарына. Маём найбольшае самі», што пабачыла свет у выдавецтве «Мастацкая літаратура». А №8, 2017, прымеркаваны да святкавання Дня беларускага пісьменства, распачалі Пра(д)вершы — тэксты Францыска Скарыны па-беларуску ўзнавіў паэт і перакладчык Алесь Бразгуноў.

На старонках жніўняскага нумара часопіса чытачы таксама знойдуць гутарку з даследчыкам, які ведае пра Францыска Скарыну ўсё, што на сённяшні дзень магчыма. Працуючы над нарысам «Крыніцы Прыдзвіння», Зіновій Прыгодзіч не толькі наведваў полацкія славутасці, але і распытаў вядомых даследчыкаў пра слынныя мясціны і выдатных асоб, чый лёс быў звязаны з Полацкам. Сярод суразмоўнікаў Зіновія Кірылавіча — намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, скарыназнаўца Алесь Суша.

Дзякуючы конкурсу «Францыск Скарына і сучаснасць» жыццё і творчасць першадрукара былі шырока ўвасоблены і асэнсаваны ў драматычных творах. Жніўняскі нумар «Полымя» прапануе чытачу рэцэнзію Юліі Алейчанкі на зборнік п'ес «Францыск Скарына і сучаснасць», выдадзены па выніках конкурсу, дзе змешчаны творы Цімафея Ільёўскага, Мікалая Рудкоўскага, Сяргея Кавалёва ды іншых. Працяг на старонках часопіса тэма атрымае восенню: літаратурна-разнаўца Святлана Ганчарова-Грабоўская завяршае працу над кнігай, дзе асэнсоўваецца вобраз Францыска Скарыны ў бе-

ларускай драматургіі. З фрагментамі да-следавання змогуць пазнаёміцца і чытачы «Полымя».

### «НЁМАН»

Гістарычная аповесць Таццяны Лашук «Экзамен» (№3, 2017) расказвае пра важны эпизод з жыцця Францыска Скарыны, які прыехаў у Падую, каб атрымаць у знакамi-тым універсітэце званне доктара. Абарона прайшла паспяхова, але адбылося нешта асаблівае, што моцна азмочыла святочны дзень.

Вядомы крытык і літаратуразнаўца, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі Алесь Марціновіч у рэцэнзіі «Трылогія пра Францыска Скарыну» (№4, 2017) разглядае тры кнігі «Францыск Скарына», якія напісаў пра беларускага першадрукара намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі па навуковай працы і выдавецкай дзейнасці, культуролог Алесь Суша.

Доктар філалагічных навук, прафесар Іван Штэйнер у артыкуле «Откуле же тогда мудрость приходит?» (№6, 2017) дзеліцца сваім вольным роздумам з нагоды кнігі перастварэнняў Алеся Разанава «Францыск Скарына. Маём найбольшае самі».

Літаратуразнаўца Ляў Лямешкін у артыкуле «Францыск Скарына і Прага 1451 г.» (№8, 2017) звяртаецца да першакрыніц, што захоўваюцца ў архівах і кніжных зборах Прагі і праліваюць святло на жыццё і дзейнасць першадрукара.

Безумоўна, вялікую цікавасць у чытачоў выкліча артыкул доктара філалагічных навук, прафесара Вячаслава Рагойшы з інтэрыгуючай назвай «Верштарчыцкі паэт Францыска Скарыны» (№9, 2017).

А вось аматараў драматургіі не пакіне аб'якавымі вольная п'еса Сяргея Зянькова і Івана Штэйнера «Юшка из буквиц печатных» (№ 9, 2017).



### Аб юбілеі — праз газетнае слова

Скончыўся творчы конкурс «Спадчына», прымеркаваны да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання. Яго сумесна праводзілі Выдавецкі дом «Звязда» і Беларуска-саюзны журналістаў.

У намінацыі «Лепшы літаратурна-публіцыстычны твор» лаўрэатам стаў карэспандэнт газеты «На страже» Уладзімір Барысенка. Брэсцкая абласная газета «Заря», «Крупскі веснік» і «Свіслацкая газета» прызнаны лепшымі рэгіянальнымі выданнямі, якія асвятлялі юбілей беларускага кнігадрукавання. А вось у намінацыі «Лепшая публікацыя ў рэгіянальнай прэсе» ажно тры пераможцы. Гэта Алена Каленік («Полацкі веснік»), Алена Сацута («Заря») і Мікалай Шуканаў («Новы дзень», Жлобін).

Урачыстая цырымонія ўзнагароджвання пераможцаў абдудзеца падчас святкавання Дня беларускага пісьменства ў Полацку. Яны атрымаюць дыпламы ГА «БСЖ» і падарункі.

Валяр'ян ШКЛЕННИК. schklennik@zviazda.by

### «МАЛАДОСЦЬ» «БЯРОЗКА»



У №1, студзенскім, — пра Скарыну і яго маркетынгавую стратэгію — парцэляцыю Бібліі. У №12, снежанскім, — пра перспектывы і праблемы найноўшага друку — плазменнай перыёдыкі, такой тонкай і гнуткай, што можна скруціць яе ў сувой, каб прыбіць муху.

Спецыяльна да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання рэдакцыя часопіса «Маладосць» распрацавала праект з храналагічнай паслядоўнасцю выкладання матэрыялаў па мінулым і будучыні нашага друку, назваўшы яго «Варштат», стварыўшы для яго асобную вокладку з лагатыпам (стылізаванай выявай друкарскага варштата), аздобіўшы адмыслова старонкі (з нумарамі, упісанымі ў «варштацкі») і суправаджаўшы ўсё галаваломкай: з нумара ў нумар, ад студзеня да снежня на вокладцы сур'езнага праекта, прысвечанага значнай даце, размяшчаецца «абракадабра» — часткі зашыфраванага выразу, якія трэба сабраць і, знайшоўшы «ключ», расшыфраваць, каб атрымаць прыз.

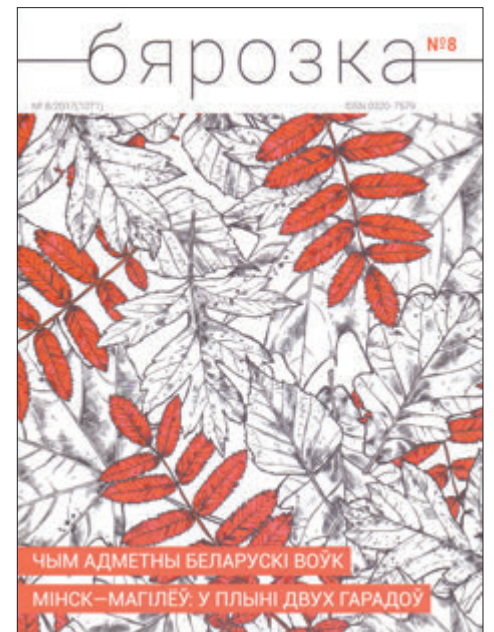
Артыкулы, над якімі для «Варштата» працавалі аўтарытэтныя навукоўцы (скарыназнаўцы, бібліяграфы, гісторыкі, культурологі), а таксама журналісты «ў тэме», раскрываюць найбольш цікавыя і пры гэтым не вельмі шырока вядомыя акалічнасці існавання і развіцця друку на Беларусі.

Варта адзначыць, што праз праект прайшлі і мастацкія тэксты — сапраўдныя рарытэты, такія як узор сатырычнай паэзіі эпохі Барока «Банкет, або Гісторыя, як Адам банкетавуў са сваімі трыма сынамі» (урыўкі), а таксама ўнікальны помнік смехавой культуры XVII стагоддзя з назвай «Суплікацыя Віленскага збору да гера Марціна Лютэра за Кс[яндза] Мікалая Бурхарда, свайго міністра, які ў суботу, лезучы па курэй, зваліўся з драбіны і меў гонар зламаць шыю» — асобва ў перакладзе са старапольскай мовы Ірыны Зімневай з прадмовай Уладзіміра Кароткага.

Да канца года на старонках «Варштата» выйдзе яшчэ шмат цікавага.

«Нарадзіўшыся на белы свет, Слова, маленькае і квалае, тым не менш, адразу пачало падарожнічаць па Зямлі. «Ці патрэбна я тут хоць каму? — думала пры гэтым Слова. — І што добрага я магу даць гэтай планеце?» — так пачынаецца аповяданне «Як Слова для людзей ішло...» Ганны Сінькевіч, шасцікласніцы з Заслаўя, надрукаванае ў №1 часопіса «Бярозка». Менавіта Ганна адкрывае святкаванне пяцісотгоддзя беларускай кнігі ў гэтым выданні, сканцэнтрававшы ў сваім мільмі і шчырым аповяданні ўсю гісторыю Слова. Справу, пачаўшы Ганнай, падхапілі і іншыя чытачы і аўтары «Бярозкі» — Ганна Ласіца, сямікласніца з Асіповіцкага раёна, падзялілася сваімі разважанымі пра ролю кнігі ў жыцці чалавека. Дзіяна Бычкewіч, дзясцікласніца са Стаўцоўскага раёна, прапанавала свой верш, прысвечаны Францыску Скарыну, а гомельскі васьмікласнік Віктар Івановіч паспрабаваў уявіць, як хлопчык Франак стаў славутым навукоўцам і першадрукаром.

У жніўняскім нумары, напярэдадні свята пісьменства, рэдакцыя «Бярозкі» непасрэдна рыхтуе чытачоў часопіса да вандруўкі ў Полацк. Візіт у найстарэйшы горад Беларусі можна лічыць сапраўдным толькі тады, калі выкананая абавязковая экскурсійная праграма: «Полацкі Сафійскі сабор — Спаса-Ефрасіннеўская царква — Музей кнігадрукавання». А аўтары комікса на вокладцы «Бярозкі» ўключылі ў маршрут і яшчэ адзін пункт — помнік літары «Ў» аўтарства Ігара Куржалава, які з'явіўся ў Полацку ў 2003 годзе.



Пярлінай сярод святочных матэрыялаў стаў фотарэпартаж з Полацкага музея беларускага кнігадрукавання. У рубрыцы «Незапыленае» можна пабачыць шэсць «самых-самых» кніг: «Евангелле Вучыцельнае» — адна з самых каштоўных у фондзе, «Вока царкоўнае» — самая аб'ёмная, «12 прамоў» — самая старая ў музеі, «Фландрыя» — адно з самых старых лацінскіх выданняў, а таксама «Вячэра душэўная» — зборнік казанняў Сімяона Полацкага, створаны ў дапамогу святарам-пачаткоўцам, і «Рымскі імшал» — лацінскае выданне, надрукаванае ў Полацку ў друкарні Ордэна піяраў

### ■ Манеты

## МІНСК ЮБІЛЕЙНЫ

Нацыянальны банк краіны 1 верасня выпускае ў абарачэнне памятных манеты «Мінск. 950 гадоў».

Сярэбраная манета наміналам 20 рублёў, масай 33,62 грама і пробай сплаву 925 будзе выпушчана тыражом 1 200 штук. Меншая медна-нікелевая манета наміналам 1 рубель, масай 13,16 грама, выйдзе тыражом 2 000 штук.

Манеты маюць форму круга, з пярэдняга і адваротнага бакоў — выступаючы кант па акружнасці. Бакавая паверхня манет з насечкай. На рэверсе манеты

ў цэнтры — стылізаваная выява мініяцюры «Бітва на Нямізе» з «Радзівілаўскага летапісу» — літаратурнага помніка пачатку XIII стагоддзя, пад ім у тры радкі — гістарычныя назвы горада Мінска: МЬНЬСКЬ, Менеск, Менск, унізе па крузе надпіс: МІНСК. 950 ГАДОЎ.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

